

COVID-19 MORTALITEIT – UPDATE VAN DE GEGEVENS - 26 AUGUSTUS 2020

Aanpassing van het aantal COVID-19-sterfgevallen tussen 18 maart en 2 juni 2020

Het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid (VAZG) heeft een enquête uitgevoerd in woonzorgcentra (WZC) om met terugwerkende kracht bijkomende individuele gegevens van de COVID-19-sterfgevallen op te vragen, zoals leeftijd, geslacht en datum van overlijden.

Sterfgevallen bij bewoners van woonzorgcentra worden geregistreerd door de regionale gezondheidsautoriteiten. Tot en met 2 juni verstreekte de Vlaamse regionale autoriteit, VAZG, geaggregeerde informatie over deze sterfgevallen aan Sciensano. Voor Vlaanderen ontbreken voor die periode daarom de leeftijd, het geslacht en de exacte datum van overlijden. Het VAZG heeft de vragenlijst voor de WZC op 2 juni gewijzigd. Vanaf die datum wordt individuele informatie geregistreerd voor de bewoners van WZC die overlijden aan COVID-19.

Voor de sterfgevallen die plaatsvonden tussen 18 maart en 2 juni 2020 heeft het VAZG een enquête uitgevoerd in de 830 WZC die onder haar verantwoordelijkheid vallen (822 in Vlaanderen en 8 in Brussel). Deze enquête had als doelstelling om met terugwerkende kracht bijkomende individuele gegevens van de COVID-19-sterfgevallen in die periode op te vragen. Van de 830 gecontacteerde WZC hebben er 6 de enquête niet ingevuld, zodat de individuele informatie van 15 eerder gemelde sterfgevallen niet kon gecontroleerd worden.

De resultaten van deze enquête geven informatie over het profiel van 2 663 bewoners van Vlaamse WZC die tijdens de eerste drie maanden van de epidemie aan COVID-19 overleden zijn, wat overeenstemt met 27% van het totaal aantal COVID-19-sterfgevallen. Op basis van de individuele gegevens werd eveneens de kwaliteit van de eerder gerapporteerde gegevens gecontroleerd: duplicaten werden verwijderd en coderingsfouten werden gecorrigeerd.

De integratie van deze meer nauwkeurige gegevens heeft geleid tot veranderingen in de databank van de COVID-19-sterfgevallen in België. Op 26 augustus 2020 waren er 2 623 COVID-19-sterfgevallen bij bewoners van Vlaamse WZC en andere instellingen, in plaats van 2 744 sterfgevallen. Bijgevolg werd ook het totaal aantal COVID-19-sterfgevallen voor België aangepast: er waren 9 878 COVID-19-sterfgevallen, in plaats van 9 999. De onderstaande analyse bevat een korte update van de COVID-19-sterftcijfers.

TOELICHTING MET BETREKKING TOT DE AANPASSING VAN DE COVID-19-STERFTECIJFERS VAN WZC

Het VAZG heeft oorspronkelijk beslist om geaggregeerde gegevens te registeren met betrekking tot de COVID-19-sterfgevallen in WZC. Deze beslissing was gebaseerd op de afweging om de tijdsinvestering verbonden aan de dagelijkse rapportage te beperken en de motivatie tot deelname te behouden.

De WZC hadden tussen 2 juni en 12 augustus de mogelijkheid om de individuele gegevens voor sterfgevallen die zich vóór 1 juni voordeden aan te passen en te vervolledigen. Deze bijkomende gegevens werden op 20 augustus door het VAZG overgemaakt aan Sciensano, die de gegevens heeft geverifieerd en aangepast in de databank.

In totaal is voor 2 542 COVID-19-sterfgevallen informatie bekomen over leeftijd, geslacht en overlijdensdatum. Hierdoor werden 352 nieuwe COVID-19-sterfgevallen geregistreerd en 473 sterfgevallen verwijderd.

Er zijn verschillende redenen voor de aanpassing van het aantal sterfgevallen in WZC:

- Verwijdering van dubbel gerapporteerde sterfgevallen (duplicaten) op basis van de nieuwe informatie over leeftijd, geslacht en exacte sterftedatum in de WZC;
- Correctie van dubbele aangifte van sterfgevallen (duplicaten) van bewoners van WZC die in het ziekenhuis overleden en reeds door de ziekenhuissurveillance werden gerapporteerd;
- Retrospectieve aanpassing van de doodsoorzaak van COVID-19 naar niet-COVID-19-gerelateerd;
- Initiële coderingsfouten.

AANPASSING VAN DE COVID-19-STERFTECIJFERS VAN WZC

- Het aantal sterfgevallen in de WZC gedurende deze periode daalde met 121 sterfgevallen (120 minder sterfgevallen in Vlaanderen en 1 sterfgeval minder in Brussel);
- 21 WZC meldden bij het invullen van deze enquête COVID-19-sterfgevallen, terwijl deze bij de eerdere rapportage geen COVID-19-sterfgevallen gemeld hadden (+29 sterfgevallen);
- 79 WZC meldden bij het invullen van deze enquête geen COVID-19-sterfgevallen, terwijl deze bij eerdere rapportage wel COVID-19-sterfgevallen gemeld hadden (-122 sterfgevallen).

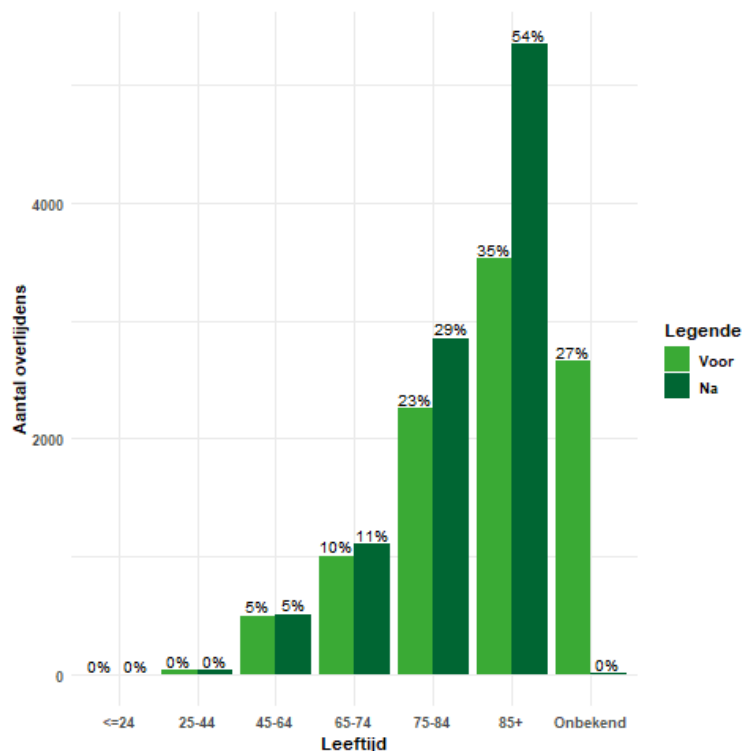
VERSPREIDING VAN DE COVID-19-STERFGEVALLEN PER LEEFTIJDGROEP EN GESLACHT

Dankzij deze bijkomende informatie is het mogelijk om een accurater beeld te krijgen van de leeftijdsverdeling en het geslacht van de COVID-19-sterfgevallen in België:

- 53% van de overledenen waren vrouwen en 47% waren mannen;
- Een meerderheid (54%) van de overledenen was 85 jaar of ouder;
- Informatie over leeftijd en geslacht ontbreekt nog voor respectievelijk 16 (0,2%) en 25 (0,3%) overledenen.

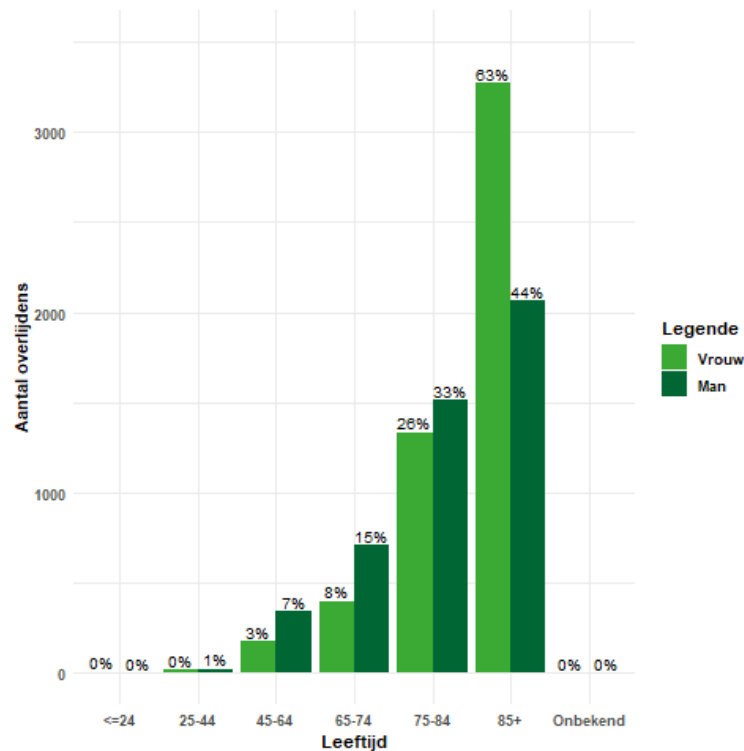
Voor de integratie van de individuele data was de leeftijdsgroep voor 27% van de COVID-19-sterfgevallen onbekend. Wat betreft het aantal sterfgevallen per leeftijdsgroep, wordt een stijging waargenomen van 1% in de leeftijdsgroep 65-74 jaar, 6% in de leeftijdsgroep 75-84 jaar en 19% bij de leeftijdsgroep van de 85-plussers. De gemiddelde leeftijd van de personen die zijn overleden door COVID-19 was 83 jaar.

Figuur 1. Vergelijking tussen het aantal COVID-19-sterfgevallen per leeftijdsgroep voor en na de integratie van de individuele gegevens voor sterfgevallen in WZC in Vlaanderen, België

De stijging is vooral opvallend bij vrouwen ouder dan 85 jaar, die de voornaamste populatie zijn in WZC.

Figuur 2. Het aantal COVID-19-sterfgevallen per leeftijdsgroep per geslacht na de integratie van de individuele gegevens voor sterfgevallen in WZC in Vlaanderen, België

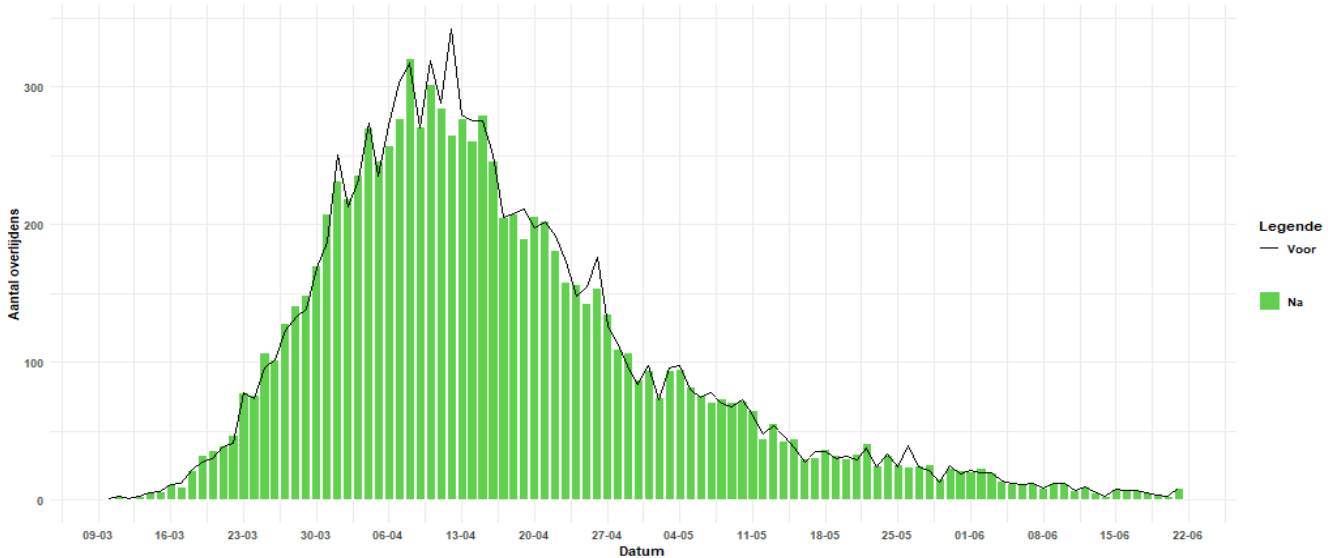

EVOLUTIE VAN DE VERSPREIDING VAN DE COVID-19-STERFGEVALLEN

Voorheen werd de datum van overlijden van WZC-bewoners in Vlaanderen toegewezen op basis van de datum waarop de WZC het overlijden aan VAZG meldde. Nu de effectieve sterfdata bekend zijn voor het merendeel van de COVID-19-sterfgevallen, wordt een wijziging waargenomen in de spreiding van de sterfgevallen.

Op basis van de nieuwe gegevens verschuift **de piek in COVID-19-sterfgevallen van 12 naar 8 april. Op 8 april overleden er in België 321 personen aan de gevolgen van COVID-19.** Volgens de initiële gegevens overleden er op 12 april 342 mensen aan de gevolgen van COVID-19; dit cijfer is na het verkrijgen van de nieuwe informatie teruggebracht naar 265.

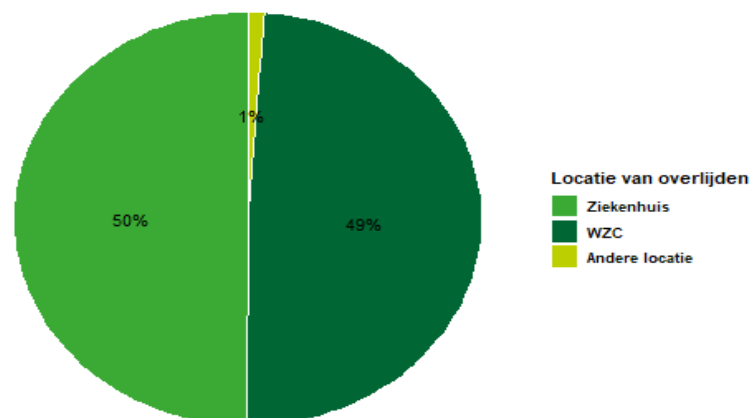
Figuur 3. Sterfgevallen onder de Belgische bevolking. Vergelijking tussen het aantal sterfgevallen per dag voor en na de integratie van individuele gegevens voor personen overleden in een WZC in Vlaanderen, België

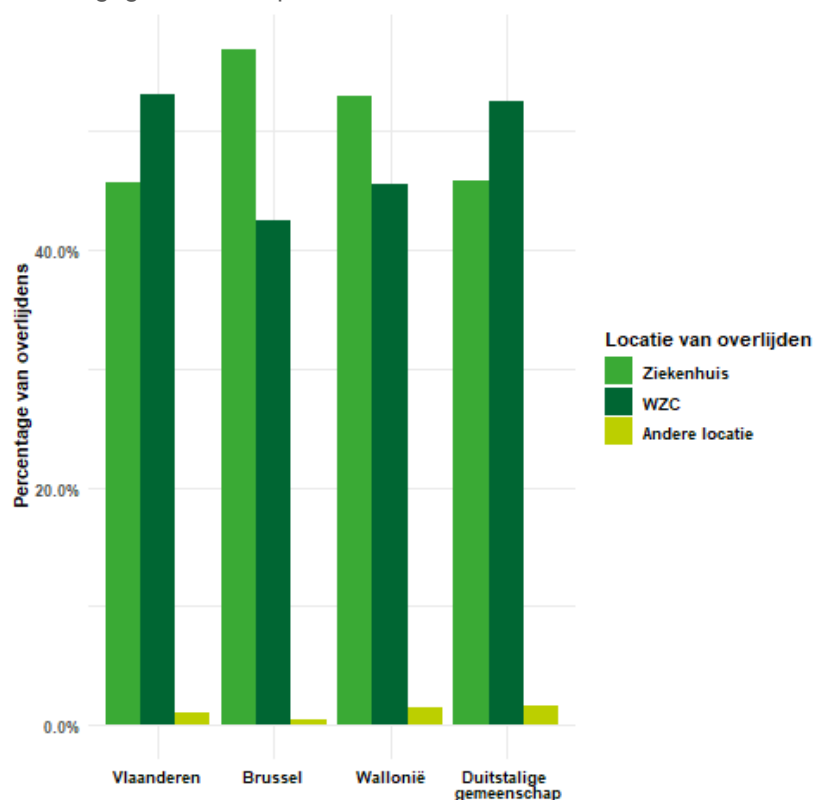
COVID-19-STERFGEVALLEN PER PLAATS VAN OVERLIJDEN

Na de aanpassing op basis van de individuele gegevens zien we **een verschuiving van 1% met betrekking tot de plaats van overlijden**. Na aanpassing blijkt dat 50% van de sterfgevallen in het ziekenhuis plaatsvonden en 49% in de WZC (Figuur 4). Voor Vlaanderen en de Duitstalige gemeenschap was het aantal overlijdens in WZC hoger dan in de ziekenhuizen, dit in tegenstelling tot in Brussel en Wallonië (Figuur 5).

Figuur 4. Percentage van COVID-19-sterfgevallen per plaats van overlijden na de integratie van individuele gegevens voor personen overleden in een WZC in Vlaanderen, België

Figuur 5. Percentage van COVID-19-sterfgevallen per plaats van overlijden en per locatie na de integratie van individuele gegevens voor personen overleden in een WZC in Vlaanderen, België

COVID-19-STERFGEVALLEN PER LEEFTIJDGROEP EN GESLACHT IN WZC

Initieel was er geen informatie over de leeftijd van de overledenen voor 53% van de sterfgevallen in WZC (met uitzondering van andere residentiële instellingen). Initieel was er geen informatie over de leeftijd van de overledenen voor 53% van de sterfgevallen in WZC (met uitzondering van andere residentiële instellingen). Na correctie op basis van de nieuwe individuele gegevens stellen we vast dat de leeftijdscategorie +85 jaar de zwaarst getroffen is met 70% van de sterfgevallen. De leeftijdsgroep 75-84 jaar blijft de tweede zwaarst getroffen met 24% van de sterfgevallen, gevolgd door de leeftijdsgroep 65-74 jaar met 5%. Het sterftecijfer voor de leeftijdsgroep <65 jaar blijft 1%. De gemiddelde leeftijd bij overlijden van de COVID-19-gevallen in WZC was 87 jaar.

Aantal COVID-19-sterfgevallen in WZC per leeftijdsgroep en per geslacht na de integratie van individuele gegevens voor personen overleden in een WZC in Vlaanderen, België

	<65		65-74		75-84		+85		onbekend		Totaal	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Vrouwen	26	1	106	3	639	21	2291	75	0	0	3062	100
Mannen	22	1	143	8	497	28	1096	62	0	0	1758	100
Onbekend	0	0	0	0	0	0	3	23	10	77	13	100
Totaal	48	1	249	5	1136	24	3390	70	10	0	4833	100